

УДК 32.019.5:796.332(092):351.862.4(477)

Сергій Кулик,

кандидат політичних наук,

доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

Kulyk.Serhij@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-7520-7426;

Андрій Моренчук,

кандидат політичних наук,

доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

morenchuk.andriy@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-2394-9046

DOI 10.29038/2524-2679-2022-03-165-193

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РОЗГОЛОС «СПРАВИ АНАТОЛІЯ ТИМОЩУКА» В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (2014–2022 РР.)

Анатолій Тимошук – один із найтитулованих і найбагатших футболістів в історії незалежної України. В Україні, зокрема в рідному місті футболіста – Луцьку, його неодноразово критикували за те, що в умовах збройної агресії рф проти України, яка триває з 2014 р., він продовжував грати й працювати в провідному російському клубі «Зеніт». У відповідь на це А. Тимошук у своїх інтерв'ю намагався розділяти футбол і політику, уникав коментувати події в Україні. Від початку повномасштабного військового вторгнення рф до України у 2022 р. футболіст тривалий час зберігав цинічне мовчання, не оприлюднював свою громадянську позицію. Це спричинило інформаційний розголос «справи А. Тимощука» на регіональному (Луцьк і Волинська область), українському та міжнародному рівнях. На матеріалах місцевих інформаційних видань автор простежив особливості набуття А. Тимощуком популярності в регіоні, присвоєння йому звання «Почесний громадянин міста Луцька» і публічні дискусії щодо спроб позбавити його цього звання. Інформаційний розголос в Україні «справи А. Тимощука» містив заяви футболістів та журналістів про формування проросійських поглядів спортсмена. Міжнародний інформаційний рівень охопив висловлювання

колишніх одноклубників, тренерів, керівництва клубів країн Європи, за які грав А. Тимошук, про його поведінку під час війни 2022 р. Стверджується, що «справа А. Тимошука» 2017–2022 рр. продовжила тенденцію політизації вітчизняного спорту, його дерусифікацію. Вона значно посилила міжнародний інформаційний розголос про збройне вторгнення росії в Україну у «футбольних» країнах світу. Це сприяло утвердженню високого позитивного міжнародного іміджу України.

Ключові слова: публічна особа, публіситі, фейки, національна безпека, військове вторгнення росії, футбольні клуби, санкції.

Serhiy Kulyk,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0001-7520-7426;

Andrii Morenchuk,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0002-2394-9046

INFORMATION PUBLICITY OF “ANATOLIY TYMOSCHUK’S CASE” IN THE CONDITIONS OF RUSSIA’S WAR AGAINST UKRAINE (2014–2022)

Anatoliy Tymoshchuk is one of the most titled and richest football players in the history of independent Ukraine. In Ukraine, in particular, the footballer's hometown – Lutsk, he was repeatedly criticized for the fact that in the context of Russia's armed aggression against Ukraine, which has lasted since 2014, he continued to play and work in the leading Russian club “Zenit”. In response, in his interviews A. Tymoshchuk tried to separate football and politics, avoiding commenting on events in Ukraine. Since the beginning of the full-scale military invasion of Russia into Ukraine in 2022, the footballer has remained cynically silent for a long time, not disclosing his civil position. This caused information publicity of the “case of A. Tymoshchuk” at the regional (Lutsk and Volyn regions), Ukrainian and international levels. On the basis of local information publications, the author traced the peculiarities of A. Tymoshchuk’s gaining popularity in the region, conferring the title of “Honorary Citizen of Lutsk” and public discussions of attempts to deprive him of this title. In Ukraine the information publicity of “A. Tymoshchuk’s case” contained statements of football players and journalists about the formation of pro-Russian views of the athlete. The international information level covered the statements of former teammates, coaches, management of clubs in European countries, where A. Tymoshchuk had played, about his behavior during the 2022 war. The author claims that the «case of A. Tymoshchuk»

in 2017–2022 continued the trend of politicization of domestic sports, its de-Russification. It has significantly increased international publicity about Russia's armed invasion of Ukraine in the «football» countries of the world. This contributed to the establishment of a high positive international image of Ukraine.

Key words: public figure, publicity, fakes, National security, Russian military invasion, football clubs, sanctions.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Від часу окупації російською федерацією України спорт і політика в нашій державі дуже тісно переплелися. Тому, коли спортсмен – публічна людина – поїхав працювати в росію, він потрапив під категоричний осуд певної частини українського суспільства. Таких людей називали зрадниками. Це сприймали як виклик, адже мільйони українців зачепила війна на Донбасі. Аргументи про те, що «спорт поза політикою», уже не були переконливими, а продовження їхньої професійної кар'єри в Україні стало проблематичним. Значний інформаційний розголос в українському суспільстві спричинила позиція багатьох відомих спортсменів – громадян України, які утрималися від публічних висловлювань або зайняли нейтральну позицію щодо воєнного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 р. Прикладом такого інформаційного розголосу на регіональному, українсько-російському й міжнародному рівнях є «справа Анатолія Тимощука».

Інформаційний розголос висловлювань публічних осіб. Публічність спортсменів обумовлена тим, що завдяки своїм спортивним досягненням вони впізнавані, авторитетні в суспільстві. Тому суспільство чутливо реагує на їхні висловлювання та дії. Збройне вторгнення росії на територію України й подальша російсько-українська війна змусили українських спортсменів виявити свою громадянську позицію щодо цих подій. В умовах війни спортсмени з публічних осіб перетворилися на політично значущих. У резолюції ПАРЄ 1165 (1998) «Право на приватність» зазначено, що «публічні фігури – це особи, які обіймають державні посади й/чи використовують державний ресурс, а також усі ті, хто відіграє певну роль у громадському житті, чи то в галузі політики, економіки, мистецтва, соціальної сфери, спорту чи будь-якій іншій сфері» [1]. Відповідно до ст. 2 «Конвенції ООН проти корупції», ухваленої Резолюцією 58/4 ГА від 31.10.2003 р., державною посадовою особою є «будь-яка інша особа, яка виконує будь-яку державну функцію, зокрема для державного органу або державного підприємства, або надає будь-яку

державну послугу, як це визначається у внутрішньому праві Держави-учасниці і як це застосовується у певній галузі правового регулювання цієї Держави-учасниці» [2]. Тобто до них можна віднести тренерів збірних команд України, керівників національних спортивних федерацій, організацій. Л. Опришко зазначає, що аналіз практики Європейського суду доводить, що обов'язковими для набуття статусу «публічної особи» є кілька взаємопов'язаних ознак. Насамперед це наявність впливу особи на минуле, сучасне чи майбутнє широкого кола осіб, а також суспільний інтерес до життя, вчинків цієї особи в певний період у зв'язку з її діяльністю [3]. Р. Стефанчук підкреслює спеціальний, особливий правовий статус фізичної особи публічного права. Він зазначає, що у випадку порушення особистих немайнових прав фізичної особи, коли порушені права, об'єктами яких є вищі соціальні цінності – життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність та безпека – або ж у випадку, коли моральна шкода завдана фізичною особою публічного права, стає можливою презумпція моральної шкоди [4]. Отже, із набуттям статусу публічної фізична особа набуває додаткових прав, обов'язків та обтяжень, значно вищого ступеня відповідальності за свої дії й вчинки.

Автор, розширивши трактування М. Іщенко, Є. Міщука, М. Сопілки [5, с. 113], критеріями належності спортсменів (громадян України або іноземців, які перебувають(ли) в Україні) до публічних осіб, вважає: 1) відомі широкому загалу своїми поглядами, діяльністю; 2) відіграють певну роль у суспільному житті; 3) до них є стійкий суспільний інтерес; 4) мають доступ до державних і приватних ресурсів; 5) розгалужені соціальні контакти; 6) мають різні джерела доходів (бізнес, рекламна діяльність, залучення до діяльності міжнародних організацій, фондів); 7) виконують публічні функції; ведуть активну політичну діяльність. Автор відносить спортсменів до відносно публічних осіб (*limited purpose public figures*), тобто тих, хто поставив себе в центр певної публічної дискусії задля впливу на вирішення обговорюваних питань, і які стали тими, кого визнають публічними особами з обмеженого кола питань [6]. Критеріями визначення такої особи є публічна дискусія; її центральна роль у ній; висловлювання щодо оспорювання дискусії [7]. Під публічною дискусією ми розуміємо реальний диспут, результат якого значно вплинув на громадськість чи її сегмент, а їх результат відчували особи, котрі не є її прямими учасниками [8].

Публічні дискусії відбуваються в інформаційному просторі. У своєму дослідженні автор трактує інформаційний простір як сферу діяльності, що пов'язана зі створенням, перетворенням і використанням інформа-

ції, уключаючи індивідуальну й суспільну свідомість, інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру та власне інформацію; це середовище, де здійснюються формування, збір, зберігання й розповсюдження інформації, інформаційна взаємодія організацій та громадян і задоволення їхніх інформаційних потреб [9, с. 26]. Національний інформаційний простір – це середовище, у якому відбувається продукування, зберігання й поширення інформації, на котру розповсюджується юрисдикція країни [9, 26]. Глобальний (міжнародний) інформаційний простір – це сукупність світових інформаційних ресурсів, інформаційних потоків та інформаційної інфраструктури, які дають змогу на основі норм міжнародного права забезпечувати інформаційну взаємодію громадян, суспільства й держав в усіх сферах життєдіяльності цивілізації з рівним правом доступу до відкритих джерел інформації [9, с. 27–32]. Отже, спираючись на документи міжнародних організацій і світову практику, автор дослідження стверджує, що спортсмени, спортивні журналісти та телевізійні ведучі – це публічні особи. У певних умовах, наприклад воєнні дії, війна, вони беруть активну участь у публічних дискусіях у національному й міжнародному інформаційному просторі.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Матеріалом дослідження слугували публікації регіональних (волинських) інформаційних видань: «Перше інформаційне агентство “Волинські новини”», «VolynPost», «Таблоїд Волині», газети «Волинь-Нова», телеканалу «Громадське інтерактивне телебачення», – протягом 2008–2022 рр. За цей період проаналізовано матеріали українських інформаційних агентств (УНІАН, УкрІнформ), спортивних сайтів («Футбол 24», «Футбол.UA», «СпортАрена»), сайтів футбольних клубів («Динамо» (Київ), «Зеніт», «Баварія»). Виступи, голосування депутатів, засідання й рішення сесії Луцької міської ради взято з архіву на її офіційному сайті.

Мета роботи – з’ясувати особливості інформаційного розголосу «справи А. Тимошука» на регіональному, українському та міжнародному рівнях.

Методика дослідження. У ході дослідження ми використали низку методів: порівняльний – для зіставлення висловлювань і дій відомих футболістів на регіональному (лучан А. Тимошука та А. Федецького) і національному (А. Тимошук і його колишні одноклубники, гравці збірної України) рівнях; це дало змогу з’ясувати позицію цих публічних осіб з актуальних суспільно-політичних проблем України, її відносин із рф; івент-аналіз – під час дослідження подій російсько-української війни 2022 р. і їх впливу на громадянську позицію українських спортсменів; кон-

тент-аналіз – для розкриття основних повідомлень, пов'язаних зі згадуванням прізвища А. Тимощука в регіональних (волинських), українських та закордонних ЗМК протягом його спортивної кар'єри; когнітивний метод – для з'ясування реакції А. Тимощука на збройне вторгнення росії в Україну, особливостей формування його проросійських поглядів; метод узагальнення – для встановлення загальних особливостей поширення російською пропагандою неправдивої інформації про українських спортсменів, ситуацію в Україні на підставі «справи А. Тимощука».

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Регіональний (волинський) рівень «справи А. Тимощука» та проросійські настрої футболіста

Анатолій Тимощук – уродженець міста Луцька. Від початку своєї професійної кар'єри він став знаковою персоною для міста й Волинської області. Незважаючи на те, що футболіст не часто відвідував рідне місто, місцеві засоби масової комунікації приділяли йому досить багато уваги. Серед причин високої медійності спортсмена назвемо такі:

1) А. Тимощук – вихованець футбольної школи місцевої «Волині». За клуб, який грав у вищій лізі, він дебютував у шістнадцять років, а в наступні два сезони став основним форвардом команди;

2) спортивні досягнення та рекорди А. Тимощука¹. Він один із небагатьох футболістів пострадянського простору, які тричі поспіль були капітанами команд, – «Шахтаря», національної збірної й «Зеніту». А. Тимощук привіз до Луцька один із головних футбольних трофеїв – Кубок УЄФА (червень 2008 р.). Під час представлення Кубка на полі стадіону «Авангард» він вийшов із шарфом «ФК «Волинь». Також лучани мали можливість сфотографуватися біля Кубка УЄФА та взяти автограф у капітана «Зеніту» [10];

3) заснував, проводив і фінансував у Луцьку щорічний дитячий футбольний турнір «За кубок Анатолія Тимощука» (на початку 2000 рр.).

---

¹А. Тимощук (1979 р.) за професійну кар'єру гравця (1995–2007 рр.) виграв 21 титул, грав у чемпіонатах України, росії, Німеччини й Казахстану. За команди ФК «Волинь» (Луцьк) і «Шахтар» (Донецьк) провів 393 матчі у всіх турнірах, забив 47 голів. В Україні виграв сім титулів: три чемпіонати, три Кубки, а також один Суперкубок України («Шахтар»). Учасник ЧС-2006, Євро-2012 і Євро-2016. Виступав у ФК «Зеніт» (рф), «Баварія» (ФРН), у складі яких здобув перемоги у внутрішніх турнірах та два Кубки УЄФА й Лігу чемпіонів. Кар'єру гравця завершив у складі казахстанського «Кайрата». А. Тимощука багаторазово визнавали кращим футболістом України, росії й одним із кращих у Європі. А. Тимощук входить до «десятки» найдорожчих за вартістю українських футболістів (на початок 2007 р.).

У 2007 р. за «Кубок» змагалися волинські, київські юнаки, білоруські й польські футболісти;

4) кілька разів відвідував новорічний турнір усіх зірок волинського футболу;

5) під час своєї футбольної кар'єри А. Тимошук демонстрував єдність з українським народом. Виступаючи в росії в складі «Зеніту» (2007–2008), під час нагороджень він накидав на себе державний прапор України. Так він учинив у 2008 р., коли в статусі капітана команди виграв Кубок УЄФА. Український прапор йому передали батьки, які були на трибунах стадіону. Це справило враження на лучан і стало приводом присвоїти йому звання «Почесний громадянин міста Луцька». 03 червня виконавчий комітет міської ради прийняв це рішення. 04 червня, коли А. Тимошук привіз на малу батьківщину Кубок УЄФА. Його підписав міський голова Б. Шибя. 18 червня на сесії міської ради 37 депутатів підтримали рішення про присвоєння капітану російського футбольного клубу «Зеніт» цього звання. Почесної відзнаки А. Тимошука удостоїли «за вагомий внесок у становлення та розвиток українського футболу, пропаганду здорового способу життя, популяризацію спорту серед молоді, значні особисті досягнення й із нагоди вручення Кубка УЄФА» [11]. Отже, А. Тимошук був медійним обличчям Луцька, активно популяризував футбол, за що отримав повагу та визнання й стійкий позитивний імідж серед мешканців міста.

Спортивна кар'єра опорного півзахисника А. Тимошука в росії розпочалася взимку 2007 р. Незважаючи на те, що футболістом цікавилися клуби з провідних європейських чемпіонатів, він прийняв рішення продовжити кар'єру в «Зеніті» (Санкт-Петербург). Сума його трансферу з донецького «Шахтаря», у якому він провів майже дев'ять років, становила рекордні на пострадянському просторі 14,5 млн євро. У чемпіонаті росії 2007 р. клуб посів перше місце, а за підсумками сезону українця визнали найкращим гравцем Прем'єр-Ліги. А. Тимошук швидко здобув авторитет серед гравців, уболівальників і його обрали капітаном команди. У сезоні 2007–2008 він став переможцем Кубка УЄФА і Суперкубка УЄФА. У 2008 р. футболіст був удостоєний звання «заслужений майстер спорту росії». Погравши чотири сезони в «Баварії» (Мюнхен), улітку 2013 р. А. Тимошук повернувся до російської команди. Від допоміг команді вкотре перемогти у внутрішньому чемпіонаті.

У 2014 р. після анексії рф Криму та початку війни на сході України не всі українці зрозуміли, чому футболіст не залишив росію й продовжив виступати за російський клуб. При цьому його, як і раніше, викликали до

лав національної збірної України. Переїзд колишнього гравця «Волині», капітана збірної України до росії частина лучан сприйняла негативно й це набуло суспільного розголосу. Загострило ситуацію те, що 19 лютого 2017 р. під час виконання бойового завдання поблизу Авдіївки від кулі снайпера загинув зведений брат дружини А. Тимощука Надії Навроцької – М. Гринчишин². У Луцьку бійця-зенітника 72-ї ОМБР із почестями поховали на алеї Почесних поховань. У свій час М. Гринчишин допомагав А. Тимощуку контактувати з керівництвом ФК «Мілан» про його можливий перехід у цей клуб [12]. Тому частина лучан з обуренням сприйняли інформацію, що вже 16 березня колишній родич М. Гринчишина почав працювати в тренерському штабі «Зеніту». Він підписав дворічний контракт і виконував обов'язки асистента головного тренера М. Луческу. На цій посаді він працює й нині. Тобто А. Тимощук був достатньо інформований про події в Україні. Джерелами слугували особисті та сімейні зв'язки футболіста, інформація українських ЗМК. Негативні настрої українців до А. Тимощука як гравця й тренера посилювало те, що головним спонсором «Зеніту», як і війни росії проти України, була найбільша корпорація рф – державний енергетичний гігант «Газпром». Серед основних тез були такі: А. Тимощук вибрав гроші, продався росії, вибрав гроші, замість рідної країни й батьків. Справді, зарплата футболіста становила понад 2 млн дол. США в рік і тренера – 20 тис. дол. США щомісяця. Ускладнювало ситуацію й те, що весь час протягом кар'єри в рф Анатолія викликали до складу національної збірної України (2000–2016 рр.), він є її рекордсменом за кількістю зіграних матчів – 114.

Проросійські погляди А. Тимощука посилилися поступово. Відтоді як А. Тимощук перейшов на тренерську роботу в «Зеніт», він не давав інтерв'ю українським ЗМК, уникав коментарів на тему війни на Донбасі, а український прапор не з'являвся в руках футболіста. У 2011 р. А. Тимощук заснував Благодійний фонд «Рух молоді». Одним із напрямів роботи фонду була допомога дітям у Донецькій і Луганській областях. Так, навесні 2015 р. фонд спільно з уболівальниками «Зеніту» на одному з домашніх матчів збирав кошти для закупівлі товарів першої необхідності та продуктів харчування для маленьких дітей, дитбудинків і малозабезпечених сімей Донецька [13]. Тут спостерігаємо певну колізію. Можливо, уже такий проросійський вчинок відомого українського

---

²Указом Президента за особисту мужність, виявлену в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, його нагородили орденом Б. Хмельницького III ступеня (посмертно). Рішенням міської ради від 25 липня 2018 р. М. Гринчишину присвоєно звання «Почесний громадянин міста Луцька» (посмертно).

футболіста мав би насторожити представників державної влади України, керівництво спортивних організацій. А. Тимощук і надалі стежив за подіями на Батьківщині, уболівав за донецький «Шахтар». В одному з інтерв'ю він визнавав, що «новини, які показує телебачення в росії й в Україні, кардинально відрізняються» і їх «подають так, як їм вигідно», тому «більше довіряв людям, які залишилися на Донбасі, отримував інформацію від родичів і друзів в Україні» [14]. 11 травня 2017 р. видання «VolynPost» опублікувало матеріал про те, що в День Перемоги (9 Травня) А. Тимощук разом з іншими футболістами «Зеніту» поклав квіти до меморіалу «Родина-мать» у Санкт-Петербурзі з георгіївською стрічкою в руках³ [15]. Інформацію швидко поширили вітчизняні ЗМК. У 2021 р. він був обличчям рекламної кампанії шкарпеток, які інтернет-магазин клубу (shop.fc-zenit.ru) пропонував придбати на подарунок до 23 лютого⁴. Тоді ж він заявив, що «достатньо стійкий» до критики українців, і заявив, що його дім та думки пов'язані із Санкт-Петербургом [16]. Натомість від початку масштабного збройного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 р. він ніяк не прокоментував події в Україні. Своєю мовчанкою А. Тимощук привернув увагу українського суспільства. Також колишня дружина, лучанка Н. Навроцька звинуватила А. Тимощука в підтримці злочинних дій росії. Тільки 09 березня 2022 р. колишній капітан збірної України в Instagram-stories на своїй сторінці обмежився фразами: «Нам потрібен мир. Заради наших дітей та батьків, заради миру на землі», – українською, російською, англійською мовами й додав хештег: «#ні_війні». Також він опублікував карту України, на котрій відсутня частина Одеської області. У своєму зверненні він не зазначив, хто є агресором у цій війні та кому потрібно зупинити воєнні дії. Незабаром А. Тимощук видалив допис. За весь час від початку війни він не зробив жодної публічної заяви щодо нападу росії на Україну і залишився працювати в клубі країни-агресора. Такий допис, відсутність публічної реакції «зірки» спорту на збройне вторгнення росії в Україну викликали громадський осуд і значний інформаційний розголос у рідному місті футболіста, в українському суспільстві та за кордоном.

Після того, як лучанин А. Тимощук перейшов до російського клубу на постійну роботу, уболівальники ФК «Волинь» підготували петицію-звернення до міської ради, щоб позбавити його звання «Почесний громадянин». Петиція набрала необхідні 300 голосів за шість днів

³В Україні прийнято закон про заборону георгіївської стрічки.

⁴23 лютого в РФ святкують День захисника Вітчизни. У СРСР у цей день відзначали День Радянської армії і Військово-морського флоту. В Україні цю дату відзначали до 2014 р.

із наданих чотирнадцяти. Бліц-опитування газети «Волинь-Нова», проведене у квітні 2017 р., також з'ясувало полярність думок відомих волинян у цьому питанні. Так, голова ВОДА, батько загиблого в АТО бійця «Айдару», народні депутати В. Карпук, І. Гузь, І. Лапін, власкор газети «Урядовий кур'єр» у Волинській області однозначно висловилися за позбавлення осіб, які працюють на росію, почесних українських звань. Відома волинська важкоатлетка Н. Миронюк, спортивний журналіст Ю. Яцюк виступили проти такої ініціативи. Чемпіон Паралімпійських ігор із футболу-2004, молодший науковий співробітник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки А. Розтока зауважив, що, «крім певних моральних застережень, для роботи в росії немає жодних перешкод». Колишній перший заступник міського голови Луцька Т. Яковлев висловився проти позбавлення А. Тимощука звання «почесного». Депутат Луцької міської ради Г. Пустовіт⁵ нагадав, що на перше місце поставлені не таланти футболіста, а саме патріотизм. Він припустив, що А. Тимощук міг помилитися. «Тому перше, що йому потрібно зробити, це приїхати до Луцька, щоб пояснити свій крок. Він мусить почути позицію уболівальників і громадян. Лише після такої розмови можна приймати рішення» [17]. 26 квітня 2017 р. під час чергової сесії депутати Луцької міської ради обговорювали рішення про скасування звання «Почесний громадянин міста Луцька» А. Тимощука.

Для того, щоб розглянути питання про позбавлення А. Тимощука
Таблиця 1

Спроби позбавити А. Тимощука звання «Почесний громадянин міста Луцька» у 2017 р.

Дата	Інформаційний привід
1	2
24 березня	Ультрас ФК «Волинь» – ГО «Червоно-білі» підготували петицію про позбавлення футболіста звання. Її підписали 373 особи.
30 березня	П. Данильчук ⁶ подав на наступну сесію міської ради – 19 квітня – проєкт рішення про позбавлення А. Тимощука звання. І. Поліщук ⁷ запропонував зняти це питання з порядку денного сесії [18].

⁵ВО «Батьківщина».

⁶Член політичної партії «Громадський рух «Народний контроль», керівник фракції цієї ж партії, член, голова постійної комісії міської ради з питань планування соціально-економічного розвитку, бюджету та фінансів.

⁷Секретар міської ради, в. о. міського голови, голова фракції ПП «Українське об'єднання патріотів – УКРОП».

Закінчення таблиці 1

1	2
12 квітня	Відповідь І. Поліщука на петицію [19].
26 квітня, сесія міської ради	Виступ П. Данильчука: «В Україні тривають воєнні дії, тому почесні звання треба давати зважено, щоб не шкодити позиціонуванню міської ради». Підготував проєкт рішення, який спростив і вдосконалив процедуру позбавлення звання «Почесний громадян...». Депутати підтримали цей проєкт рішення [20].
	Виступ М. Дендіберіна ⁸ : не можна позбавляти А. Тимощука звання, бо завдяки йому «світ дізнався про Луцьк» [21].
	Виступ П. Данильчука: крім А. Тимощука, є «інші нормальні приклади» в країні, у якій іде війна. Це лучани-футболісти А. Федецький, А. Шевчук, які категорично відмовилися виступати за російські клуби».
	Депутати підтримали пропозицію П. Данильчука провести голосування про позбавлення звання А. Тимощука в поіменному режимі.
	Профільна комісія міської ради підтримала це рішення, депутати – ні.
	Завершальне слово П. Данильчука: «На четвертий рік війни міська рада своїм рішенням повинна виявити патріотичну позицію і показати, що ненормально публічним людям працювати у країні-агресорці, незважаючи на їхні попередні досягнення».
	Результати голосування: «за» – 13, «проти» – 1, «утрималось» – 3; «не голосувало» – 14 [22].

* Складено автором.

почесного звання, депутатам треба було внести зміни в певні документи. У відповідь на петицію І. Поліщук зазначив, що «відповідно до п. 5.1. Положення про присвоєння звання “Почесний громадянин міста Луцька”, затвердженого рішенням Луцької міської ради від 17.12.2010 № 2/12 із внесеними змінами, почесний громадянин міста Луцька може бути позбавлений свого звання рішенням міської ради за спільним поданням постійних комісій Луцької міської ради у випадку вступу в дію

⁸Політична партія «Українське об'єднання патріотів» – УКРОП.

обвинувачуваного вироку суду за умисно скоєний злочин. Тому особа може бути позбавлена звання «Почесний громадянин...» лише за умови дотримання вимог передбаченого Положення» [19]. Тому П. Данильчук підготував проєкт рішення, який спростив і вдосконалив процедуру позбавлення звання «Почесний громадянин...», які своєю поведінкою або діями дискредитували Україну й територіальну громаду міста, порушили Конституцію чи закон. На повторному голосуванні депутати підтримали цей проєкт рішення та внесли зміни до цього Положення [20]. Наголосимо, за позбавлення А. Тимощука звання «Почесний громадянин» депутати голосували тричі й жодного разу не підтримали це рішення. Лучани навели такі аргументи проти позбавлення А. Тимощука звання: зіграв найбільше матчів за збірну України; входить до top-10 гравців світу, які найбільше захищали честь своєї країни; заснував у Луцьку дитячий футбольний турнір; виявився незатребуваним в Україні як тренер; він ніколи не робив антиукраїнських заяв, а великий бізнес у росії також ведуть багато інших публічних осіб [18].

Автор статті вважає, що ініціатива позбавлення А. Тимощука звання «Почесний», обговорення цього питання й хід голосування (голова декілька разів ставив на повторне голосування) були продиктовані морально-ціннісними та політичними переконаннями депутатів. Це рішення підтримали переважно представники національно орієнтованих політичних сил, як-от: партія «Об'єднання «Самопоміч» – 4, ВО «Свобода» і Громадський рух «Народний контроль» – по 3, позафракційний – 2 та політична партія «Українське об'єднання патріотів – «УКРОП» – 1 [23]. Отже, у 2017 р., попри політичний підтекст і значний інформаційний розголос у місті, швидко підтримку петиції мешканцями, Луцькій міській раді не вдалося зібрати достатню кількість голосів, щоб позбавити відомого футболіста звання почесного громадянина. У тодішній суспільно-політичній ситуації, яка склалася в Україні, А. Тимощук міг зазнати публічного осуду за своє рішення перейти до «Зеніту». За словами батька футболіста, «син був шокований, дізнавшись про акцію в Луцьку», але був готовий змиритися, «якщо сесія прийме рішення та скасує почесне звання» [17]. До цього часу такої громадської активності, цілеспрямованої боротьби з реальним результатом не спостерігали в жодному місті України. Це було прецедентом у сучасній історії України.

У ті дні, коли на сесії міської ради у 2017 і 2022 рр. розглядали питання щодо позбавлення А. Тимощука звання «Почесний громадянин...», надійшли звістки про загибель лучан у зоні АТО та на фронті. Відсутність публічної реакції А. Тимощука на вторгнення росії в Україну зумовила громадський осуд у його рідному місті. Символічно, що депутати Луцької

Таблиця 2

**Регіональний рівень інформаційного розголосу
«справи А. Тимощука» у 2022 р.**

Дата	Інформаційний привід
08 березня	В інтерв'ю телеканалу «Громадське інтерактивне телебачення» (ГІТ) м. Луцьк екстремальний збірної України, лучанин А. Федецький висловив «абсолютно велике розчарування» вчинком А. Тимощука [24]
30 березня	09 березня: міська рада підготувала рішення про позбавлення А. Тимощука звання «Почесного громадянина міста». Про це заявив міський голова Луцька
	Сесія Луцької міської ради одногосно – 35 депутатів – ухвалила рішення «позбавити А. Тимощука звання «Почесний громадянин міста Луцька» та встановлених прав і пільг» [25]

* Складено автором.

міської ради позбавили А. Тимощука звання «Почесний громадянин» у день народження футболіста. Текст рішення: «У час, коли Україна потерпає від військової агресії росії, А. Тимощук не зробив жодної публічної заяви з цього приводу та не зупинив свою співпрацю з футбольним клубом країни-агресора. Таким свідомим вибором продовжує працювати на окупантів та дискредитує високе звання “Почесний громадянин міста Луцька”» [26], – підтримали мешканці міста, користувачі соцмереж. Вони пропонували розширити перелік санкцій щодо футболіста: позбавити громадянства, заборонити в'їзд в Україну й місто, націоналізувати його земельні ділянки, у місцевій школі зняти стенд «Наша гордість – Тимощук» [27]. Напруги в цій ситуації додало те, що батько футболіста записався до територіальної оборони та інформував сина про стан справ в Україні [28]. Волинські інформаційні видання матеріали про зраду А. Тимощука подали з фотографіями гравця у формі «Зеніту» з логотипом «Газпрому» або в кольорах національного прапора України – для контрасту. Звернемо увагу на ще одну обставину. У контексті «справи Тимощука» значну увагу в інформаційному середовищі Луцька звернено до постаті ще одного футболіста – лучанина А. Федецького⁹. Він із дитинства товаришував із А. Тимощуком, вони разом грали за збірну України, відвідували

⁹А. Федецький (1986 р. н.) виступав за ФК «Шахтар» (Донецьк), «Карпати» (Львів), «Дніпро». Володар Кубка УЄФА (2009) в складі «Шахтаря». Грав за збірну України, учасник чемпіонату Європи 2016 р.

військових у госпіталі в Києві. Артем із перших днів війни записався в територіальну оборону Волині, займався волонтерством, брав участь у телевізійному марафоні. Він був одним з організатором благодійного турніру «Кубок Звитяги» (Луцьк, 09 квітня) за участю професійних футболістів та аматорів [29]. Зібрані на цьому турнірі кошти (75 тис. грн) передали на потреби військових. Протиставлення вчинків двох відомих вітчизняних спортсменів, уродженців Луцька створили значний інформаційний розголос на регіональному інформаційному рівні.

Українсько-російський та міжнародний інформаційний розголос «справи А. Тимощука»

25 березня 2015 р., перед матчем збірної України з Іспанією, А. Тимощук у статусі капітана збірної України разом з іншими гравцями (серед них – лучанин А. Федецький), відвідав головний військовий клінічний госпіталь у Києві. Він спілкувався з постраждалими під час війни на сході України, передав їм гуманітарну допомогу. Один із поранених розповів, що дуже чекає чергового матчу «Зеніту». Це подія сколихнула інформаційний простір росії. Відомий пропагандистський телеканал «Lifenews» випустив великий матеріал про візит А. Тимощука. Вчинок українця засудили футбольні функціонери росії, керівництво «Зеніту» відмовилося коментувати дії свого гравця, а більшість фанатів клубу на форумах критикували українця [30]. У відповідь футболіст заявив, що не боїться тиску з боку російських ЗМІ. Однак після того, як А. Тимощук у 2017 р. підписав контракт із «Зенітом», рішення футболіста відразу викликало дискусію в українському суспільстві. Одні виправдовували його дії тим, що Україна не розірвала дипломатичні відносини та продовжувала торгувати з РФ, а тисячі українців працюють у Росії. Інші були категоричні: спортсмен такого рівня не має морального права їхати працювати в «газпромівський» клуб. Українська поетка, харківська громадська діячка М. Радославська під час однієї з дискусій на Facebook попросила вітчизняні медіа передати А. Тимощуку таке питання. «Перейти волинянину працювати у найбільш рашистський футбольний клуб, який тільки міг бути, це просто наплювати на могили наших солдат. Зокрема із того ж батю “Айдар”. 09 вересня 2014 р. під Щастя у Луганській області було дуже багато вбитих, полонених і зниклих без вісті “айдарівців” саме із Західної України (із Галичини, Волині). Вбито фанатами “Зеніту” (О. Мільчаковим та ін.), ДШРГ “Русіч”, складена із нацистських формувань ультрас-руху пітерського ФК «Зеніт». Вона звернулась із персональною вимогою до А. Тимощука: «Якщо ви відчуваєте себе українцем, ви просто зобов’язаний з’ясувати долю всіх зниклих бійців,

які брали участь у тому бою. Достеменно інформацію про них може надати лише одна людина – кат і садист О. Мільчаков із Пітера» [31]. Отже, рішення А. Тимощука поїхати працювати до Росії, коли вже третій рік на сході України тривала війна, було дуже гостро сприйнято частиною українців.

Футболісту належало зробити свій подальший професійний і моральний вибір. 01 червня 2017 р. російська газета «Известия» стверджувала, що у зв'язку з тим, що А. Тимошук поклав квіти до меморіалу «Батьківщина-мати» у Санкт-Петербурзі з георгіївською стрічкою в руках, у кулуарах Верховної Ради України народні депутати активно обговорювали можливість позбавити А. Тимощука державних нагород і звань¹⁰. Газета відзначала, що вчинок А. Тимощука викликав масове невдоволення в Україні. Цю інформацію нібито підтвердив позафракційний народний депутат О. Марченко (ВО «Свобода»), який заявив про те, що футболіст бере участь в «антиукраїнських акціях». Його позицію підтримав інший позафракційний депутат Б. Береза. Автор статті не знайшов підтвердження наведеним висловлюванням згаданих депутатів на українських новинних сайтах, а також сайті ВРУ, на джерела яких посилювалася газета. Тому стверджує, що це – черговий розтиражований фейк російської пропаганди [32]. Інформацію «Известий» прокоментував голова комітету Державної думи рф із фізичної культури, спорту, туризму і у справах молоді М. Дегтярев. Парламентарій заявив, що в Україні «конфліктна ситуація з Тимощуком ще раз доводить те, що політика навіть не вміщується в спорт, а інколи повністю його підміняє і підминає» [33]. Отже, агенти «руського мира» постійно стежили за висловлюваннями та вчинками українських спортсменів і шляхом різних маніпуляцій із ними вони намагалися дискредитувати представників державної влади в Україні в очах російської та світової громадськості.

Ставлення українських медіа до А. Тимощука на початку 2019 р. окреслив головний редактор українського сайту «Футбол 24» О. Бабій. В інтерв'ю кореспонденту «Радіо Свобода» він розповів: «Тимошук у нас узагалі персона нон-грата, про нього воліють не згадувати. Колись у мене було бажання спробувати зателефонувати Анатолію, поговорити, запитати, чому так сталося, що він думає про цю всю ситуацію, чому він обрав росію, хоча сам із Західної України і, як ніхто, напевно, розуміє, що сталося між двома країнами. Але ніхто із журналістів йому не телефонує, і в мене також

---

¹⁰Державні нагороди А. Тимощука: Орден «За мужність» III ступеня (2006), заслужений працівник фізичної культури і спорту України (2008), відзнака «Іменна вогнепальна зброя» (2015).

руки не дійшли. Про Анатолія у нас зазвичай не згадують. Ніхто не знає, чим він живе зараз» [34]. Після нападу росії на Україну у 2022 р., А. Тимощук, на відміну від інших українських гравців і тренерів, не звільнився з посади та не залишив росії. Так, А. Воронін, який з А. Тимощуком грав за збірну України, і хрещеним батьком старшої доньки якого є А. Тимощук, достроково (01 березня) розірвав контракт граючого тренера з московським «Динамо». Одноклубник А. Тимощука, захисник Я. Ракицький у день злочинного вторгнення Росії в Україну написав в Instagram: «Я – Українець! Україні Мир! Стоп війні!». Наступного дня після початку війни заявив, що більше не буде грати за цей клуб і 02 березня залишив його. Керівництво «Зеніту» приховало справжні мотиви вчинку Ярослава, подавши на сайті таке формулювання: «у зв'язку з важкою сімейною ситуацією» [35]. Про вчинок Ярослава, безумовно, знав А. Тимощук – член тренерського штабу клубу, який ініціював трансфер Я. Ракицького із «Шахтаря» в «Зеніт». Вчинки Я. Ракицького наочно демонструють «подвійні стандарти» у вітчизняному футболі й те, наскільки війна впливає на зміну світогляду спортсмена. Перехід Я. Ракицького став першим випадком трансферу українського футболіста такого рівня в росію з початку російсько-українського конфлікту у 2014 р. та викликав лють українських футбольних уболівальників [34].

Із моменту переходу Я. Ракицького в «Зеніт» у 2019 р. український футболіст припинив отримувати виклик у національну команду – у випадку з А. Тимощуком бачимо протилежне. Через це він оголосив про закінчення кар'єри в збірній України. Прибувши в Україну у 2022 р., Ярослав приєднався до ФК «Шахтар», у складі якого брав участь у благодійному турнірі «Shakhtar Global Tour for Peace» у країнах Центрально-Східної Європи. Перед поединком із польською «Легією» Ярослав уперше у своїй кар'єрі заспівав передматчевий гімн України. До цього ексзахисник національної збірної традиційно ігнорував його виконання [36]. Також контракти із російськими клубами в односторонньому порядку розірвали інші українські футболісти. То ж А. Тимощук мав яскравий приклад патріотизму свого одноклубника й земляків.

Мовчазну позицію екскапітана збірної України щодо війни росії проти України у 2022 р. різко розкритикували відомі українські спортсмени. У таблиці ми навели висловлювання гравців, які найчастіше контактували з А. Тимощуком у складі клубів, національної збірної. Мовчання й бездіяльність А. Тимощука різко контрастувала з висловлюваннями та діями інших відомих українських футболістів, спортсменів. Зокрема, ексгравець збірної України О. Алієв, який народився в росії, із перших днів пішов захищати Київ у складі ТрО. Багато хто зі згаданих нами футболістів

Таблиця 3

**Інформаційний розголос «справи А. Тимощука» в Україні
і Росії у 2022 р.**

Ініціатор	Інформаційний привід
1	2
Спортивні організації України	<p>10 березня: футболку гравця зняли зі стенду в Музеї Футболу (м. Київ)</p> <p>11 березня: Контрольно-дисциплінарний комітет Української асоціації футболу ухвалив рішення: позбавити А. Тимощука тренерської ліцензії рівня Pro; доручити адміністрації УАФ звернутися до органів державної влади щодо позбавлення всіх державних нагород та почесних звань; позбавити всіх титулів переможця й срібного призера чемпіонату України, Кубка і Суперкубка України; виключити з офіційного реєстру гравців збірних команд УАФ; заборонити займатися футбольною діяльністю на території України довічно [37]</p>
Висловлювання українських футболістів про «мовчання» А. Тимощука	<p>С. Ребров: «сподіваюся, що наша країна очиститься від таких людей» [38]; Ю. Вірт: «не знаю, чи він бачить те, що відбувається в Україні. Написав йому, що, якби він побачив, то покинув цей клуб і жив би в іншій країні» [28]; А. Беседін: «шокований такими людьми. Наша країна має позбуватися від таких людей – їх треба забути й стерти з нашої історії» [39]; О. Алієв: «виявляється, ти прапорці на щоках малював, щоб попонтуватися» [40]; Р. Малиновський: «він більше не легенда українського футболу» [41]; О. Лужний: «забувайте вже про цього розмальованого фейкового патріота з жовто-синьою пов'язкою на голові» [42]; А. Ярмоленко: «його мовчання було несподіванкою для мене, тепер його не існує» [43]</p>
Українські військові	<p>Записали відео на якому витирають ноги об футболку Тимощука – форму ФК «Шахтар»: «Був Тимощук, а став Зал*пщук»¹¹ [44]</p>

¹¹Ролик у себе в Instagram виклав паблік «Віддушивдушу».

1	2
Ексменеджер футболіста	28 березня: заявив, що А. Тимощук може бути пов'язаний із ФСБ [45]
ФК «Зеніт»	<p>11 березня: керівництво клубу заявило, що «рішення, ухвалені УАФ, не обдумані, і є жестом політичної маніпуляції», і буде відстоювати інтереси А. Тимощука в Спортивному арбітражному суді (CAS) [46].</p> <p>13 березня: під час матчу фани клубу вивісили банер «Толя, ми з тобою!» [47].</p> <p>01 травня: нагородження А. Тимощука не потрапило до ефіру телетрансляції урочистої церемонії нагородження клубу золотими медалями чемпіонату Росії. У момент, коли А. Тимощук мав отримувати нагороду, режисер трансляції переключив камери на інший план [48]</p>
Представники влади РФ	<p>14 березня: губернатор Санкт-Петербурга О. Беглов підтримав А. Тимощука.</p> <p>06 травня: А. Бишовець, форвард «Динамо» (Київ), збірної СРСР, чемпіон Олімпійських ігор 1988 р. (як тренер): «Замість того, щоб пишатися своїми гравцями, які приносили славу українському футболу, їх наражають на анафему. Я не розумію провини Тимощука. Він що має залишити улюблену роботу, розірвати контракт? Це дуже складно. Спортсмени мають бути поза політикою» [49]</p>

* Складено автором.

організовував збір і доправлення гуманітарної допомоги із-за кордону для потреб України. Генеральний директор ФК «Шахтар» С. Палкін про зрадника А. Тимощука висловився так: «Він вибрав гроші замість Батьківщини і батьків. З його досвідом і досягненнями легко можна знайти нову роботу» [50]. Додамо, що у квітні 2022 р. «гірники» розпочали серію благодійних матчів із клубами країн Європи. Усі кошти від них вони перерахували на підтримку України. 28 березня з'явився інсайд про співпрацю А. Тимощука із ФСБ росії. Колишній менеджер футболіста В. Юрченко стверджував, що в того було багато особистих контактів із представниками політичних

еліт і силовими структурами росії [45]. Тому заперечень щодо позбавлення А. Тимощука спортивних титулів і державних нагород в українській футбольній громадськості та суспільстві не виникло. Водночас у коментарях користувачів соціальних мереж до публікацій щодо позбавлення А. Тимощука звання «почесного» з'явилися дописи російських «ботів». Наприклад, Артур (27.03.2022 р.) писав так: «Яка вам справа до людини? Він успішний спортсмен, працює у тренерському штабі закордонного клубу і жодного відношення до політики не має. Це його вибір, а ваша – заздрість!». Тобто інформаційна війна росії проти України точилася навколо постатей відомих українських спортсменів. або такі: «Молодець, Толян, ганьба бандерам, смерть бандерлогам!».

Отже, А. Тимощук знав про агресивну політику росії щодо України, проведення «спеціальної операції» проти України. Джерелом інформації були його батько, колишні одноклубники, тренери, авторитетні постаті у футболі. Дехто з них особисто телефонували, писали йому в соціальних мережах, намагаючись з'ясувати причину такої його поведінки. Знав А. Тимощук і про їхні висловлювання на свою адресу. Незважаючи на все це, А. Тимощук продовжував мовчати й працювати на клуб країни-агресорки. Це спровокувало подальший інформаційний розголос у країнах Європи.

«Справа Тимощука» отримала міжнародний – європейський розголос. 17 квітня 2017 р., хорватський ексфутболіст І. Піріч, який виступав за українські клуби «Арсенал» і ЦСКА (Київ), Почесний консул України в Хорватії (із 2016 р.) розкритикував А. Тимощука за рішення працювати в росії: «Якщо б це зробив капітан нашої збірної під час війни, то він би не зміг повернутися до Хорватії» [51]. Д. Шемберас, ексгравець ФК «Жальгіріс» (Вільнюс), ЦСКА (Москва), «Аланія» (Владикавказ) та збірної Литви назвав А. Тимощука чудовим футболістом, але «як людина виявився лайном» [52]. Про війну Росії проти України також висловилися відомі іноземні фахівці, під керівництвом яких А. Тимощук грав у «Шахтарі» й працював у «Зеніті». Так, румунський тренер М. Луческу назвав президента росії В. Путіна злочинцем і виступив за посилення санкцій щодо російських чиновників та спортсменів. Колишній клуб А. Тимощука – німецька «Баварія» (Мюнхен) у лютому–квітні 2022 р. публікувала заяви та провела низку акцій на підтримку народу України. Найрезонансніші з них – 1) воротар «Баварії» М. Ноєр, який грав ще з А. Тимощуком, виступав у матчах внутрішнього чемпіонату й Ліги чемпіонів у капітанській пов'язці в кольорах прапора України. Це робили також інші капітани команди; 2) домашній стадіон клубу – «Альянц-Арена» підсвічено в синьо-жовті

кольори [53]; 3) перед матчем 26 лютого на табло стадіону було написано «Stop it, Putin!» [54]; 4) перед поединком із «Баєр 04» (Лeverкузен) у центральному колі поля розгорнули банер із написом «Стоп війні»; гравці обох команд вийшли в синіх та жовтих куртках; усі екрани, рекламні щити, кутові прапорці й капітанські пов'язки були в синьо-жовтих кольорах [55]; 5) клуб і партнери запустили кампанію зі збору коштів, у рамках якої ФК «Баварія» пожертвує сто тисяч євро [56]. Також від спонсорства «Газпрому» відмовився титулований німецький клуб «Шальке-04» (Гельзенкірхен). Отже, А. Тимощуку були відомі практичні кроки клубів, футбольних асоціацій щодо допомоги постраждалим в Україні.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Протягом усієї спортивної кар'єри футболіст А. Тимощук чітко усвідомлював зв'язок футболу й політики. Свідчення цього – український прапор у його руках під час Кубка УЄФА в складі «Зеніту», його слова про те, що він не боїться тиску ЗМІ росії у відповідь на відвідування військового госпіталю в Києві (2015 р.). Після того, як він став працювати тренером у росії, у його висловлюваннях переважають твердження про те, що «футбол поза політикою», і він постійно наголошував лише на спортивній складовій частині. Ігнорування, пацифізм як реакція А. Тимощука на події російсько-української війни викликали обурення й негативну реакцію не лише в тих, хто особисто знав, контактував із футболістом, але й в українського суспільства загалом. А. Тимощук зберігав цинічне мовчання та лише на шістнадцятий день повномасштабного російського вторгнення в Україну розмістив невеликий сторіз в Instagram, у якому просто закликав до миру. Інформаційний розголос «справи А. Тимощука» у 2017 і 2022 рр. уключав декілька рівнів. Регіональний інформаційний розголос охопив м. Луцьк і Волинську область. Сюди належать особистісний розголос – висловлювання та дії А. Тимощука, висловлювання батька футболіста, його колишньої дружини, а також регіональний – висловлювання відомих волинян, мешканців Луцька про «зраду» А. Тимощука. Український інформаційний розголос охопив висловлювання представників вітчизняного спорту, гравців національної збірної України, одноклубників, агента А. Тимощука, журналістів – про його дії у 2017 р. та бездіяльність у 2022 р. До міжнародного інформаційного рівня ми відносимо висловлювання колишніх одноклубників, тренерів, керівництва клубів країн Європи, за які грав А. Тимощук, про його поведінку під час збройної агресії рф проти України та їхні дії, спрямовані на підтримку й надання допомоги

народу України. На кожному з цих рівнів інформаційного розголосу його поширювали регіональні (волинські), українські та іноземні державні й приватні періодичні друковані та електронні видання, сайти спортивних організацій різних рівнів, користувачі соціальних мереж. Українське суспільство у 2022 р. виступило категорично проти дій футболіста. Так, А. Тимошук став першим і єдиним в історії Волині, кого зажиттєво позбавили звання «Почесний громадянин міста Луцька». У сучасній історії України А. Тимошук став символом зради й розчарувань свого народу. «Справа А. Тимошука» активізувала медійну активність регіональних (волинських) інформаційних та інтернет-видань – «Перше інформаційне агентство “Волинські новини”», «VolynPost», «Таблоїд Волині», газети «Волинь-Нова», телеканалу «Громадське інтерактивне телебачення». «Справа А. Тимошука» 2017–2022 рр. продовжила тенденцію політизації українського спорту, а точніше – його дерусифікацію, зокрема публічного простору м. Луцька. Засоби масової інформації росії намагалися зменшити інформаційний розголос «справи А. Тимошука» на території рф і нівелювати негатив, під який потрапили ФК «Зеніт» і російський спорт загалом. «Справа А. Тимошука» стала маркером патріотизму в українському спорті й значно посилила міжнародний інформаційний розголос про збройне вторгнення росії в Україну у «футбольних» країнах світу. На нашу думку, це сприяє утвердженню високого позитивного міжнародного іміджу України. Українські спортсмени надали широкого інформаційного розголосу збройному вторгненню росії на територію України. Тому цей аспект взаємодії «спорту та політики» буде предметом подальших наукових досліджень автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Резолюція 1165 (1998). Право на приватність. Рада Європи. Комітет міністрів. URL: <https://cedem.org.ua/library/rezolyutsiya-1165-1998-pravo-na-privatnist/>.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2007, № 49. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_с16#Text.
3. Опрышко, Л. (2005). «Ограниченные» публичные лица. Влияние статуса «публичного лица» на степень защиты частной жизни и репутации через призму решений Европейского суда по правам человека. *Юридическая практика*, 11 октября (№ 41), с. 1, 11–12. URL: <https://pravo.ua/articles/ogranichennye-publichnyye-lica/>.
4. Стефанчук, Р. О. (2007). Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві: автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук: (12.00.03. – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право)/Національна академія наук України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького, Київ, 41 с.
5. Іщенко, М. І., Міщук, Є. В., Сопілка, М. О. (2019). Сучасне осмислення понять

«публічна особа», «державний службовець» у контексті публічного управління та адміністрування. Держава та регіони. Серія: *Державне управління*, № 4 (68), с. 109–114.

6. Gertz, v. Robert Welch, Inc., 418 U.S. 323 (1974). URL: <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=us&vol=418&invol=323>.

7. Merle, W. Dameron, Appellant, v. Washington Magazine, Inc. *Et Al. United States Court of Appeals, District of Columbia Circuit* (Dec 24, 1985). URL: <https://casetext.com/case/dameron-v-washington-magazine-inc>.

8. Eric Waldbaum, Appellant, v. Fairchild Publications, Inc. *627 F.2d 1287 (D. C. Cir. 1980). U.S. Court of Appeals for the District of Columbia Circuit – 627 F.2d 1287 (D. C. Cir. 1980)*. URL: <http://cases.justia.com/us-court-of-appeals/F2/627/1287/429893/>.

9. Міжнародна інформація: терміни і коментарі (2016): навч. посіб./Макаренко Є. А., Рижков М. М., Кучмії О. П., Фролова О. М. Вид. друге, доповн. та переробл., Київ, Центр вільної преси, 518 с.

10. До Луцька прибув Кубок УЄФА. URL: https://www.volynnews.com/news/sport/do_lutska_prybuv_kubok_uefa/.

11. Пирожик, О. Анатолій Тимошук – Почесний громадянин Луцька. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/24639-anatoliy-timoshchuk-pochesniy-gromadyanin-lutsbka.html>.

12. «Максим Гринчишин допомагав Толіку влаштуватися у європейський клуб», – агент Тимошука. URL: <https://web.archive.org/web/20180901113409/https://www.volyn24.com/news/78953-maksym-grynchyshyn-dopomagav-toliku-vlashtuvatysia-u-ievropejskyj-klub-agent-tymoschuka>.

13. Тимошук: Будуємо футбольні майданчики на Сході, збираємо кошти для постраждалих у Донецьку. URL: https://football24.ua/timoshhuk_buduyemo_futbolni_maydanchiki_na_shodi_zbirayemo_koshti_dlya_postrazhdalih_u_donetsku_n257103/.

14. Кушнерук, П. Тимошук: «Українські військові – герої, і ми їх підтримуємо як можемо». URL: <https://bfootball.com.ua/news/ty-moschuk-ukrajinsjki-vijsjkovi-heroji-i-mu-jix-pidtry-mujemo-jak-mozhemo/amp/>.

15. Тимошука сфотографували з георгіївською стрічкою. URL: <https://www.volynpost.com/news/89167-tymoschuka-sfotografuvaly-z-georgiivskoyu-strichkoyu>.

16. «Он больше не легенда украинского футбола». Как знаменитый игрок Анатолий Тимошук после начала войны превратился из героя в изгоя. URL: <https://news.zerkalo.io/cellar/11319.html>.

17. Тимошук-тренер у Росії: за і проти, Бліц. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/73169-timoshchuk-trener-u-rosii-za-i-proti.html>.

18. Малімон, Н. (2022). Луцьк позбавить футболіста Анатолія Тимошука звання почесного громадянина міста, День, 11 березня. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/news/110322-luck-pozbavyt-futbolista-anatoliya-tymoshchuka-zvannya-pochesnogo-gromadyanyna-mista>.

19. Про позбавлення А. Тимошука звання «Почесний громадянин міста Луцьк». URL: <https://petition.e-dem.ua/lutsk/Petition/View/849>.

20. Анатолій Тимошук лишається почесним громадянином Луцька. URL: <https://lutsk.rayon.in.ua/news/28933-anatolii-timoshchuk-lishaetsia-pochesnim-gromadianinom-lutska>.

21. Анатолія Тимошука не позбавили звання почесного громадянина Луцька. URL: <https://pravda.volyn.ua/49309-2/>

22. Засідання сесії Луцької міської ради 26.04.2017. URL: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/zasidannya-sesiyi-luckoyi-miskoyi-rady-26042017>.
23. Слесь, Д. Хто лишив Тимощука «почесним лучанином»: список депутатів. URL: <https://www.volynpost.com/news/89191-hto-lyshyv-tymoschuka-pochesnym-luchanynom-spysok-deputativ>.
24. «Особисто в мене велике розчарування», – Федецький про позицію Тимощука. URL: <https://uagit.tv/2022/3/8/16391-osobysto-v-mene-velyke-rozcharuvannya--fedetskiy-pro-pozytsiyu-tymoschuka-video>.
25. Рішення міської ради від 30.03.2022 №30/3 м. Луцьк Про позбавлення А. Тимощука звання «Почесний громадянин міста Луцька». URL: https://www.lutskrada.gov.ua/documents/16469280062751005-pro-pozbavlennya-atimoshchuka-zvannya-pochesniy-gromadyanin-mista-lutska?fbclid=IwAR1KrVG_5rNfENSbp4JDv3HW79nzst_w9upc16NovQnRpJXaARJhUy3msU.
26. Анатолія Тимощука позбавлено звання «Почесний громадянин міста Луцька», Луцька міська рада. Офіційний сайт. URL: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/anatoliia-tymoshchuka-pozbavleno-zvannya-pochesnyi-hromadianyn-mista-lutska>.
27. На найближче засідання сесії міськради вносимо. URL: https://m.facebook.com/ihor.polishchuk/posts/5094821963916767?_rdr Ihor Polischuk.
28. Венков, Д. Вірт: Батько розповідає Тимощуку про те, що відбувається в Україні, але той не покидає росію (Відео). URL: <https://footballua.tv/ua/news/105842-virt-otec-rasskazyvaet-timoshchuku-o-proishodyashchem-v-ukraine-no-tot-ne-pokidaet-rossiyu-video>.
29. Зелінський, О. Професійні футболісти та аматори: у Луцьку на мініфутбольному турнірі збирали гроші для військових. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/profesiyni-futbolisty-ta-amatory-u-lutsku-na-minifutbolnomu-turniri-zbyraly-hroshi-dlia-viyskovykh-foto/>.
30. Коваленко, А. Чому російським ЗМІ не вдасться зробити з Тимощука «фашиста-бандерівця». URL: <https://www.depo.ua/ukr/sport/chomu-rosiyskim-zmi-ne-vdastysya-zrobiti-z-timoshchuka-fashista-banderivtsya--26032015150000>.
31. Василик, С. Одне запитання до Тимощука. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2195554-odne-pitanna-do-timosuka.html>.
32. В Україні не пробачили: росЗМІ повідомили про несподіване покарання «колорадського» Тимощука. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/76894-v-ukraini-ne-probachili-rossmo-povidomili-pro-nespodivane-pokarannya-koloradskogo-timoschuka.htm>.
33. Тимощука хотят лишити всех наград из-за георгиевской ленты. URL: <https://regnum.ru/news/sport/2282573.html>.
34. Крутов, М. Герой чи ізгой? Реакції на перехід гравця збірної України до російського «Зеніту». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29742075.html>.
35. Бойко, І. Український футболіст Ракицький розірвав контракт з пітерським Зенітом. URL: https://sport.unian.ua/football/ukrajinskiy-futbolist-rakickiy-rozirvav-kontrakt-z-piterskim-zenitom-novini-futbolu-11726020.html?utm_source=unian&utm_medium=related_news&utm_campaign=multi_related_news_in_post.
36. Іншаков, М. Ракицький вперше у кар'єрі заспівав гімн України перед матчем. Відео. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/rakitskij-vpershe-u-kareri-zaspivav-gimn-ukraini-pered-matchem-video.htm>.

37. Офіційно. Рішення КДК УАФ щодо Анатолія Тимощука. Українська Асоціація футболу. URL: <https://t.me/uafukraine/2785>.

38. Гресь, Е. Сергей Ребров: «С нашей стороны не будет никакого прощения», <https://zbirna.com/post/sergei-rebrov-s-nashei-storony-ne-budet-nikakogo-prosheniya>.

39. Цирук, М. Бесєдін: Таких людей, як Тимошук, треба забути та стерти з нашої історії. URL: <https://footballua.tv/ua/news/105766-besedin-takih-lyudey-kak-timoshchuk-nuzhno-zabyt-i-steret-s-nashey-istorii>.

40. Дерека, А. «Де ви, дві ганчірки обіс*ані?»: вогняне звернення Алієва до Тимощука та Ордеця. URL: <https://sport.segodnya.ua/ua/sport/football/gde-vy-dve-tryarki-obos-annye-ognennoe-obrashchenie-alieva-k-timoshchuku-i-ordecu-1607044.html>.

41. Малиновський: Тимошук більше не легенда українського футболу, про його заслуги вже всі забули. URL: https://footballua.tv/ua/news/105273-malinovskiy-timoshchuk-bolshe-ne-legenda-ukrainskogo-futbola-o-ego-zaslugah-uzhe-vse-zabyli-video?fbclid=IwAR38jgG93K_yN2CjvspNfNwbViBnrcj5EE4UqtjESlkJpt1DDo8vr-CooONY.

42. Бебех, Р. Олег Лужный – о войне, Англии и грязных методах Моуриньо. URL: <https://sportarena.com/football/oleg-luzhnyj-o-vojne-anglii-i-gryaznyh-metodah/>.

43. Ярмоленко: Сказав Тимощуку, що його більше для мене не існує. Він послав мене на **й, я послав його. URL: <https://football.ua/countriseelse/477085-jarmolenko-skazav-timoshhuku-shho-jjogo-bilshe-dlja-mene-ne-isnuje-vin-poslav-mene-na-ja-poslav-jjogo.html>.

44. Іншаков, М. Українські військові витерли ноги об футболку Тимощука, який зрадив Україну. Відео. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/ukrainski-vijskovi-viterli-nogi-ob-futbolku-timoschuka-yakij-zradiv-ukrainu-video.htm>.

45. Бабій, О. Экс-менеджер Тимощука рассказал о сотрудничестве того з ФСБ. URL: <https://dynamo.kiev.ua/news/386982-eks-menedzher-timoschuka-rasskazal-o-sotrudnichestve-togo-z-fsb>.

46. Тимошук заручився підтримкою Зеніта – російський клуб збирається захищати зрадника України в CAS. URL: https://football24.ua/timoshhuk_zaruchivsya_pidtrimkoju_zenita_rosiyskiy_klub_zbirayetsya_zahishhati_zradnika_ukrayini_v_cas_n714140/.

47. Василенко, В. Анатолий Тимошук. Отрекаются не любя. URL: https://dynamo.kiev.ua/news/386502-anatolij-timoschuk-otrekayutsya-ne-lyubya?skip_infinite=1.

48. Іншаков, М. Тимощука, який зрадив Україну, вирізали в Росії з церемонії нагородження «Зеніту». Відеофакт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/timoschuka-yakij-zradiv-ukrainu-virizali-v-rosii-z-tseremonii-nagorodzhennya-zenitu-videofakt.htm>.

49. Сай, Ю. «Я разочарован тем, во что превратилась Украина»: легенда киевского «Динамо» стал «адвокатом» Тимощука. URL: <https://fakty.ua/ru/400774-ya-razocharovvan-tem-vo-chto-prevratilas-ukraina-legenda-kievskogo-dinamo-stal-advokatom-timoschuka>.

50. Бондар, Г. Гендиректор Шахтаря Палкін відреагував на мовчання Тимощука про війну в Україні. URL: <https://sport.unian.ua/football/gendirektor-shahтарыa-palkin-vidreaguvav-na-movchannya-timoshchuka-pro-viynu-v-ukrajini-novini-futbolu-11800689.html>.

51. Слесь, Д. Хорватський экс-футболіст розкритикував Тимощука за рішення працювати в Росії. URL: https://zn.ua/ukr/SPORT/horvatskiy-eks-futbolist-rozkritikovav-timoschuka-za-rishennya-pracuyuvati-v-rosiyi-239984_.html.

52. Бойко, І. Литовський футболіст назвав Тимощука лайном. URL: <https://sport.unian.ua/football/litovskiy-futbolist-nazvav-timoshchuka-laynom-novini-futbolu-11745193.html>.

53. Allianz Arena in the colours of Ukraine. URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/02/allianz-arena-in-the-colours-of-ukraine>.

54. Орлова, В. Польська підтримка: Левандовські «капітанів» за Баварію в жовто-синій пов'язці (фото). URL: https://sport.unian.ua/football/polska-pidtrimka-levandovskii-kapitaniv-za-bavariyu-v-zhovto-siniy-pov-yazci-foto-novini-futbolu-11719963.html?_ga=2.80044759.1744323790.1650740738-1352659954.1644330082&_gl=1*1hxmlqy*_ga*MTM1MjY1OTk1NC4xNjQ0MzMwMDgy*_ga_JLSK4Y8K67*MTY1MDk1Njk4Mi4zMS4xLjE2NTA5Njc0MTIuNjA.*_ga_DENC12J6P3*MTY1MDk1Njk4Mi4zOC4xLjE2NTA5Njc0MTIuNjA.

55. FC Bayern sends a signal for peace. URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/03/fc-bayern-calls-for-peace---kahn-this-war-must-stop>.

56. President Herbert Hainer: No more war! URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/03/fc-bayern-fundraiser-with-sos-childrens-villages-worldwide>.

REFERENCES

1. Rezoliutsiia 1165 (1998). Pravo na pryvatnist. Rada Yevropy. Komitet ministriv. URL: <https://cedem.org.ua/library/rezolyutsiya-1165-1998-pravo-na-pryvatnist/>.

2. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2007, № 49. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text.

3. Opryshko, L. (2005). «Ogranichennye» publichnye lica. Vlihanie statusa «publichnogo lica» na stepen' zashhity chastnoj zhizni i reputacii cherez prizmu reshenij Evropejskogo suda po pravam cheloveka, *Juridicheskaja praktika*, 11 oktjabrja (№ 41), p. 1, 11–12. URL: <https://pravo.ua/articles/ogranichennye-publichnye-lica/>.

4. Stefanchuk, R. O. (2007). *Osobysti nemainovi prava fizychnykh osib u tsyvilnomu pravi: Avtoref. dys. ... d. yu. n.: (12.00.03. – tsyvilne pravo i tsyvilnyi protses; simeine pravo; mizhnarodne pryvatne pravo)/Natsionalna akademiia nauk Ukrainy; Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho*, Kyiv, 41 p.

5. Ishchenko, M. I., Mishchuk, Ye. V., Sopilka, M. O. (2019). *Suchasne osmyslennia poniat «publichna osoba», «derzhavnyi sluzhbovets» u konteksti publichnoho upravlinnia ta administruvannia*, *Derzhava ta rehiony*. Serii: Derzhavne upravlinnia, № 4 (68), p. 109–114.

6. Gertz, v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323 (1974). URL: <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=us&vol=418&invol=323>.

7. Merle, W. Dameron, Appellant, v. Washington Magazine, Inc. *Et Al. United States Court of Appeals, District of Columbia Circuit* (Dec 24, 1985). URL: <https://casetext.com/case/dameron-v-washington-magazine-inc>.

8. Eric Waldbaum, Appellant, v. Fairchild Publications, Inc. 627 F.2d 1287 (D. C. Cir. 1980). U.S. Court of Appeals for the District of Columbia Circuit – 627 F.2d 1287 (D. C. Cir. 1980). URL: <http://cases.justia.com/us-court-of-appeals/F2/627/1287/429893/>.

9. Mizhnarodna informatsiia: terminy i komentari (2016). Navchalnyi posibnyk. Makarenko Ye. A., Ryzhkov M. M., Kuchmii O. P., Frolova O. M., Vydannia druhe, dopovn. ta pererobl., Kyiv, Tsentr vilnoi presy, 518 p.

10. Do Lutska prybuv Kubok UIeFA. URL: https://www.volynnews.com/news/sport/do_lutska_prybuv_kubok_uiefa/.

11. Pyrozhyk, O. Anatolii Tymoshchuk – Pochesnyi hromadianyn Lutska. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/24639-anatoliiy-tymoshchuk-pochesniy-gromadyanin-lutsk.html>.

12. «Maksym Hrynchyshyn dopomahav Toliku vlashtuvatysia u yevropeyskyi klub», – ahent Tymoshchuka. URL: <https://web.archive.org/web/20180901113409/https://www.volyn24.com/news/78953-maksym-hrynchyshyn-dopomagav-toliku-vlashtuvatysia-u-ievropeyskyj-klub-agent-tymoshchuka>.

13. Tymoshchuk: Buduiemo futbolni maidanchyky na Skhodi, zbyraiemo koshty dlia postrazhdalikh u Donetsku. URL: https://football24.ua/tymoshchuk_buduyemo_futbolni_maidanchiki_na_shodi_zbirayemo_koshti_dlya_postrazhdalih_u_donetsku_n257103/.

14. Kushnieruk, P. Tymoshchuk: «Ukrainski viiskovi – heroi, i my yikh pidtrymuemo yak mozhemo». URL: <https://bfootball.com.ua/news/ty-moshchuk-ukrajinsjki-vijsjko-vi-heroji-i-my-jix-pidtry-mujemo-jak-mozhemo/amp/>.

15. Tymoshchuka sfotografuvaly z heorhiiivskoiu strichkoiu. URL: <https://www.volynpost.com/news/89167-tymoshchuka-sfotografuvaly-z-georgiiivskoyu-strichkoyu>.

16. «On bol'she ne legenda ukrainskogo futbola». Kak znamenityj igrok Anatolij Tymoshchuk posle nachala vojny prevratilsja iz geroja v izgoja. URL: <https://news.zerkalo.io/cellar/11319.html>.

17. Tymoshchuk-trener u Rosii: za i proty, Blits. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/73169-tymoshchuk-trener-u-rosii-za-i-proti.html>.

18. Malimon, N. (2022). Lutsk pozbavyt futbolista Anatoliiia Tymoshchuka zvan- nia pochesnoho hromadianyna mista, Den, 11 bereznia. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/news/110322-luck-pozbavyt-futbolista-anatoliya-tymoshchuka-zvannya-pochesnogo-gromadyanyna-mista/>.

19. Pro pozbavlennia A. Tymoshchuka zvan- nia «Pochesnyi hromadianyn mista Lutska». URL: <https://petition.e-dem.ua/lutsk/Petition/View/849>.

20. Anatolii Tymoshchuk lyshaietsia pochesnym hromadianynom Lutska. URL: <https://lutsk.rayon.in.ua/news/28933-anatolii-tymoshchuk-lishaetsia-pochesnim-gromadianynom-lutska>.

21. Anatoliiia Tymoshchuka ne pozbavyly zvan- nia pochesnoho hromadianyna Lutska. URL: <https://pravda.volyn.ua/49309-2/>.

22. Zasiдання sesii Lutskoi miskoi rady 26.04.2017. URL: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/zasidannya-sesiyyi-luckoyi-miskoyi-rady-26042017>.

23. Sles, D. Khto lyshyv Tymoshchuka «pochesnym luchanynom»: spysok deputativ. URL: <https://www.volynpost.com/news/89191-hto-lyshyv-tymoshchuka-pochesnym-luchanynom-spysok-deputativ>.

24. «Osobysto v mene velyke rozcharuvannia», – Fedetskyi pro pozytsiiu Tymoshchuka. URL: <https://uagit.tv/2022/3/8/16391-osobysto-v-mene-velyke-rozcharuvannya-fedetskyi-pro-pozytsiyu-tymoshchuka-video>.

25. Rishennia miskoi rady vid 30.03.2022 №30/3 m. Lutsk Pro pozbavlennia A. Tymoshchuka zвання «Pochesnyi hromadianyn mista Lutska». URL: https://www.lutskrada.gov.ua/documents/16469280062751005-pro-pozbavlennya-atimoshchuka-zvannya-pochesniy-gromadyanin-mista-lutska?fbclid=IwAR1KrVG_5rNfENSbp4JDv3HW79nzst_w9upc16NovQnRpJXaARJhUy3msU.

26. Anatoliia Tymoshchuka pozbavleno zвання «Pochesnyi hromadianyn mista Lutska», Lutska miska rada. Ofitsiinyi sait. URL: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/anatoliia-tymoshchuka-pozbavleno-zvannya-pochesnyi-hromadianyn-mista-lutska>.

27. Na naiblyzhche zasidannia sesii miskrady vnosymo. URL: https://m.facebook.com/ihor.polishchuk/posts/5094821963916767?_rdr Ihor Polishchuk.

28. Vienkov, D. Virt: Batko rozpovidaie Tymoshchuku pro te, shcho vidbuvaetsia v Ukraini, ale toi ne pokydaie rosiuu. URL: <https://footballua.tv/ua/news/105842-virt-otec-rasskazyvaet-timoshchuku-o-proishodyashchem-v-ukraine-no-tot-ne-pokidaet-rossiyu-video>.

29. Zelinskyi, O. Profesiini futbolisty ta amatory: u Lutsku na minifutbolnomu turniri zbyraly hroshi dlia viiskovykh. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/profesiyni-futbolisty-ta-amatory-u-lutsku-na-minifutbolnomu-turniri-zbyraly-hroshi-dlia-viyskovykh-foto/>.

30. Kovalenko, A. Chomu rosiiskym ZMI ne vdastsia zrobyty z Tymoshchuka «fashysta-banderivtsia». URL: <https://www.depo.ua/ukr/sport/chomu-rosiiskim-zmi-ne-vdastsya-zrobiti-z-timoshchuka-fashista-banderivtsiya--26032015150000>.

31. Vasylyk, S. Odne zapytannia do Tymoshchuka. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2195554-odne-pitanna-do-timosuka.html>.

32. V Ukraini ne probachyly: rosZMI povidomyly pro nespodivane pokarannia «koloradskoho» Tymoshchuka. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/76894-v-ukraini-ne-probachili-rossmo-povidomili-pro-nespodivane-pokarannya-koloradskogo-timoschuka.htm>.

33. Timoshhuka hotjat lishit' vseh nagrad iz-za georgievskoj lenty. URL: <https://regnum.ru/news/sport/2282573.html>.

34. Krutov, M. Heroi chy izghoi? Reaktsii na perekhid hravtsia zbirnoi Ukrainy do rosiiskoho «Zenitu». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29742075.html>.

35. Boiko, I. Ukrainskyi futbolist Rakytskyi rozirvav kontrakt z peterskym Zenitom. URL: https://sport.unian.ua/football/ukrajinskiy-futbolist-rakickiy-rozirvav-kontrakt-z-peterskim-zenitom-novini-futbolu-11726020.html?utm_source=unian&utm_medium=related_news&utm_campaign=multi_related_news_in_post.

36. Inshakov, M. Rakytskyi vpershe u karieri zaspivav himn Ukrainy pered matchem. Video. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/rakitskij-vpershe-u-karierizaspivav-gimn-ukraini-pered-matchem-video.htm>.

37. Ofitsiino. Rishennia KDK UAF shchodo Anatoliia Tymoshchuka. Ukrainska Asotsiatsiia futbolu. URL: <https://t.me/uafukraine/2785>.

38. Gres', E. Sergej Rebrov: «S nashej storony ne budet nikakogo proshhenija». URL: <https://zbirna.com/post/sergei-rebrov-s-nashei-storony-ne-budet-nikakogo-prosheniya>.

39. Tsyruk, M. Biesiedin: Takykh liudei, yak Tymoshchuk, treba zabuty ta sterty z nashoi istorii. URL: <https://footballua.tv/ua/news/105766-besedin-takih-lyudey-kak-timoshchuk-nuzhno-zabyt-i-steret-s-nashey-istorii>.

40. Dereka, A. «De vy, dvi hanchirky obis*ani?»: vohniane zvernennia Aliieva do Tymoshchuka ta Ordetsia. URL: <https://sport.segodnya.ua/ua/sport/football/gde-vy-dve-tryapki-obos-annye-ognennoe-obrashchenie-alieva-k-timoshchuku-i-ordecu-1607044.html>.

41. Malynovskyi: Tymoshchuk bilshe ne lehenda ukrainskoho futbolu, pro yoho zasluhy vzhe vsi zabuly. URL: https://footballua.tv/ua/news/105273-malynovskiy-timoshchuk-bolshe-ne-legenda-ukrainskogo-futbola-o-ego-zaslugah-uzhe-vse-zabyli-video?fbclid=IwAR38jgG93K_yN2CjvspNFNwbViBnpcj5EE4UqtjESlkJpt1DDo8vr-CooONY.

42. Bebeh, R. Oleg Luzhnyj – o vojne, Anglii i grjaznyh metodah Mourin'o. URL: <https://sportarena.com/football/oleg-luzhnyj-o-vojne-anglii-i-gryaznyh-metodah/>.

43. Yarmolenko: Skazav Tymoshchuku, shcho yoho bilshe dlia mene ne isnuie. Vin poslav mene na **i, ya poslav yoho. URL: <https://football.ua/countrieselse/477085-jarmolenko-skazav-timoshhuku-shho-jjogo-bilshe-dlja-mene-ne-isnuje-vin-poslav-mene-na-ja-poslav-jjogo.html>.

44. Inshakov, M. Ukrainski viiskovi vyterly nohy ob futbolku Tymoshchuka, yakij zradyv Ukrainu. Video. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/ukrainski-vijskovi-viterli-nogi-ob-futbolku-timoschuka-yakij-zradiv-ukrainu-video.htm>.

45. Babii, O. Jeks-menedzher Timoshhuka rasskazal o sotrudnicestve togo z FSB. URL: <https://dynamo.kiev.ua/news/386982-eks-menedzher-timoschuka-rasskazal-o-sotrudnicestve-togo-z-fsb>.

46. Tymoshchuk zaruchyvsia pidtrymkoiu Zenita – rosiyskiy klub zbyraietsia zakhyshchaty zradnyka Ukrainy v CAS. URL: https://football24.ua/timoshhuk_zaruchyvsia_pidtrymkoiu_zenita__rosiyskiy_klub_zbirayetsya_zahishhati_zradnika_ukrayini_v_cas_n714140/.

47. Vasylenko, V. Anatolij Tymoshchuk. Otrekaiutsia ne liubia. URL: https://dynamo.kiev.ua/news/386502-anatolij-timoschuk-otrekayutsya-ne-lyubya?skip_infinite=1.

48. Inshakov, M. Tymoshchuka, yakij zradyv Ukrainu, vyrizaly v Rosii z tseremonii nahorodzhennia «Zenitu». Videofakt. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/football/timoschuka-yakij-zradiv-ukrainu-virizali-v-rosii-z-tseremonii-nagorodzhennya-zenitu-videofakt.htm>.

49. Saj, Ju. «Ja razocharovan tem, vo chto prevratilas' Ukraina»: legenda kievskogo «Dinamo» stal «advokatom» Timoshhuka. URL: <https://fakty.ua/ru/400774-ya-razocharovan-tem-vo-cho-prevratilas-ukraina-legenda-kievskogo-dinamo-stal-advokatom-timoschuka>.

50. Bondar, H. Hendyrektor Shakhtaria Palkin vidreahuvav na movchannia Tymoshchuka pro viinu v Ukraini. URL: <https://sport.unian.ua/football/gendirektor-shahhtarya-palkin-vidreaguvav-na-movchannya-timoschuka-pro-viynu-v-ukrajini-novini-futbolu-11800689.html>.

51. Sles, D. Khorvatskiy eks-futbolist rozkrytykuvav Tymoshchuka za rishennia pratsiuvaty v Rosii. URL: https://zn.ua/ukr/SPORT/horvatskiy-eks-futbolist-rozkrytykuvav-timoschuka-za-rishennya-pracyuvati-v-rosiyi-239984_.html.

52. Boiko, I. Lytovskiy futbolist nazvav Tymoshchuka lainom. URL: <https://sport.unian.ua/football/litovskiy-futbolist-nazvav-timoschuka-lainom-novini-futbolu-11745193.html>.

53. Allianz Arena in the colours of Ukraine. URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/02/allianz-arena-in-the-colours-of-ukraine>.

54. Orlova, V. Polska pidtrymka: Levandovski «kapitanyv» za Bavariiu v zhovto-synii poviaztsi (foto). URL: https://sport.unian.ua/football/polska-pidtrimka-levandovski-kapitaniv-za-bavariyu-v-zhovto-siniy-pov-yazci-foto-novini-futbolu-11719963.html?_ga=2.80044759.1744323790.1650740738-1352659954.1644330082&_gl=1*1hxmlqy*_ga*MTM1MjY1OTk1NC4xNjQ0MzMwMDgy*_ga_JLSK4Y8K67*MTY1MDk1Njk4Mi4zMS4xLjE2NTA5Njc0MTIuNjA.*_ga_DENC12J6P3*MTY1MDk1Njk4Mi4zOC4xLjE2NTA5Njc0MTIuNjA.

55. FC Bayern sends a signal for peace. URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/03/fc-bayern-calls-for-peace---kahn-this-war-must-stop>.

56. President Herbert Hainer: No more war! URL: <https://fcbayern.com/en/news/2022/03/fc-bayern-fundraiser-with-sos-childrens-villages-worldwide>.

Матеріал надійшов до редакції 01.09.2022 р.

УДК 94:314.151.3-054.74(=161.2)(438)''1947'':355/48(470^477)''2022''

Witalij Makar,

profesor, doktor habilitowany, kierownik Katedry

Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Publicznej,

Uniwersytetu Narodowego w Cherniowcach im. Jurija Fedkowycza,

v.makar@chnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-8994-4582;

Jurij Makar,

profesor, doktor habilitowany, profesor Katedry

Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Publicznej,

Uniwersytetu Narodowego w Cherniowcach im. Jurija Fedkowycza,

y.makar@chnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-7904-8288

DOI 10.29038/2524-2679-2022-03-193-208

PUTINOWSKA «SPECJALNA OPERACJA WOJSKOWA» A LOSY PRZESIEDLONYCH Z POLSKI UKRAIŃCÓW PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

W pierwszej dekadzie obecnego stulecia autorzy w archiwach Kanady i Polski zebrali wielką ilość dokumentów o «kwesii ukraińskiej» podczas II Wojny światowej oraz o dobrowolnie wymuszonej «wymianie ludności» z Polską. Ra-